

2017-03-21

Dnr ON 2017-62
Dnr SN 2017-55
Dnr KS

Omsorgsnämnden
Socialnämnden

Ändrad hantering av HVB kostnader och effekter på omsorgsnämndens och socialnämndens ekonomi 2016 och 2017, svar på uppdrag från kommunstyrelsen.

Förslag till Socialnämndens beslut

1. Omsorgskontorets och socialförvaltningens förslag tillstyrks.

Förslag till Omsorgsnämndens beslut

1. Omsorgskontorets och socialförvaltningens förslag tillstyrks.

Förslag till kommunstyrelsens beslut

1. Omsorgsnämndens ram för öppenvårdsinsatser ökas med 14,5 mnkr från år 2017.
2. Socialnämndens ram för HVB-vård 2017 fastställs till 143 741 tkr.
3. Tidigare beslutade reduceringar i omsorgsnämndens budget med anledning av det sociala investeringsprojektet "Familjelotsen" upphör. År 2017 med 960 tkr, år 2018 med 4 360 tkr och år 2019 med 1 247 tkr.
4. Omsorgsnämnden och socialnämnden får i uppdrag att under 2017 se över nuvarande modell för överföring av medel mellan omsorgsnämnd och socialnämnd för särskilt individuella insatser.

Ärende

Från och med 2016 flyttades verksamheten och budget HVB unga och vuxna från omsorgsnämnden till socialnämnden, en verksamhet som under flera år redovisat stora underskott till följd av ökat behov av placeringar.

För att socialnämnden inte skulle behöva inleda sitt nya ansvar med ett stort underskott, då effekterna av ansvarsöverföringen var osäker, erhöll socialnämnden 2016 ett tillskott med 15 mnkr.

Återstående obalans beräknades kunna sparas in genom de gemensamt framtagna åtgärdsplanerna för att minska antalet placeringar och kostnader för

HVB vård. Socialnämndens budget för HVB placeringar var under 2016, 140 957 tkr.

För att detta tillskott inte skulle leda till permanenta kostnadsökningar för Linköpings kommun lade kommunfullmäktige samtidigt ett besparingskrav på omsorgsnämnden över tre år med 3 772 tkr 2016, 7 190 tkr 2017 och sammanlagt 12 752 tkr från 2018 dvs. större delen av den extra ramhöjning socialnämnden erhöll.

Omsorgskontoret och socialförvaltningen föreslår att kommunstyrelsen gör en justering av omsorgsnämndens budget för 2017. Justeringen föreslås utgå från de redovisade kostnader som omsorgsnämnden fortfarande har 2017 för insatser i form av stödboende Exodus, öppenvård och dagvård inom missbruksvården, kostnader för öppenvårdsinsatser för familjer, barn och ungdomar samt kostnader för det sociala investeringsprojektet Familjelotsen. Genom att upphandla mer öppenvård och öka kapaciteten i omsorgsnämndens grundutbud bedöms kostnaderna på sikt kunna minskas.

Sammanlagt föreslås omsorgsnämndens ram ökas med 14,5 mnkr från år 2017.

Socialnämnden ser ett fortsatt behov av att placera barn/unga och vuxna på HVB. Målsättningen är att placeringar ske i nivå med 2016 års utfall, att hitta ”rätt placeringar” utifrån individens behov så att placeringstiden kan förkortas och kompletteras med öppenvårdsinsatser. Statens institutionsstyrelse (SiS), där flera av HVB placeringarna finns idag, höjer sina avgifter 2017 med 6 %. Detta motsvarar en kostnadsökning för socialnämnden med cirka 1,8 mnkr 2017 med utgångspunkt från hur många SiS placeringar som funnits under 2016. Placeringskostnader är mycket osäkra. De som placeras på HVB har komplexa behov vilket är kostnadsdrivande. En gemensam målsättning inom kommunens socialtjänst är att upptäcka behov tidigt och möta upp med flexibla och kvalitetsfyllda öppenvårdsinsatser till barn/unga och deras familjer. Vid fastställande av socialnämndens ram för HVB-placeringar måste hänsyn tas till bedömda kostnadsökningar och bedömt ökat behov.

Socialnämndens ram för HVB-vård föreslås vara i samma ram som 2016 som med uppräknings hamnar på 143 741 tkr.

Omsorgsnämnden och socialnämnden föreslås få i uppdrag att under 2017 se över nuvarande modell för överföring av medel mellan omsorgsnämnd och socialnämnd för särskilt individuella insatser.

Det sociala investeringsprojektets finansiering bygger på att kostnaderna för placeringar successivt kan minskas. Kommunstyrelsen har därför beslutat att omsorgsnämndens ram skall minskas från år 2017 till och med år 2019.

Omsorgskontoret föreslår att tidigare beslutade reduceringar i omsorgsnämndens budget med anledning av det sociala investeringsprojektet "Familjelotsen" upphör från och med 2017 då omsorgsnämnden inte längre har ansvar för HVB budgeten.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse, ändrad hantering av HVB kostnader, redovisning av effekter, svar på uppdrag från KS.docx

Bakgrund

Vid behandlingen av delårsrapport för kommunen per den 31 oktober med prognos för helår 2016 beslutade kommunstyrelsen den 6 december, § 453, att ge omsorgsnämnden och socialnämnden i uppdrag att utreda och redovisa en uppföljning av den ändrade hanteringen av HVB kostnaderna och dess effekter på båda nämndernas ekonomi 2016 samt inför 2017.

Från och med 2016 flyttades verksamheten och budget HVB unga och vuxna från omsorgsnämnden till socialnämnden.

I samband med överföringen erhöll socialnämnden ett budgettillskott på 15 mnkr, enligt beslut i kommunfullmäktige. Motiveringen var att socialnämnden inte skulle behöva inleda sitt nya ansvar med ett stort underskott. För att detta tillskott inte skulle leda till permanenta kostnadsökningar för Linköpings kommun beslutade kommunfullmäktige samtidigt om ett besparingskrav på omsorgsnämnden budget över tre år med sammanlagt 12 752 tkr från 2018 och framåt.

I början av år 2016 uppdagade omsorgsförvaltningen att medel för tre verksamheter som inte är dygnsvård hade konteras på HVB kontot under 2015. Verksamheterna var stödboendet Exodus, behandling i dagvård/öppenvård avseende missbruks- och beroendeproblematik samt Sociala investeringsprojektet – Familjelotsen. Verksamheter som är öppenvård och inte HVB verksamhet.

Sammanlagt har 8,2 mnkr överförts till socialnämnden 2016 för dessa verksamheter. Omsorgsnämnden har fortsatt under 2016 ansvar och kostnader för nämnda verksamheter. Socialnämnden ersatte omsorgsnämnden för stödboendet Exodus.

Linköping är en kommun som växer och inflyttningen var stor 2016 vilket också visar sig i att fler familjer söker stöd och hjälp.

Behovet av öppenvårdsinsatser har de senaste åren ökat. Orsakerna är i huvudsak komplexitet av behov avseende barn/unga och familjer. Behov som ska tillgodoses där utförare avsagt sig uppdraget, inte haft utrymme alternativt inte kunnat verkställa insatsen i den tid som ärendet har krävt. Kostnaden för HVB placeringar har under 2016 minskat i och med ett aktivt gemensamt åtgärdsarbete. Inriktningen har varit att upptäcka behov tidigt och använda öppenvårdsinsatser så långt som det är möjligt.

På grund av ökade behov och målsättningen att minska HVB- vården har socialnämnden de senaste åren beställt särskilt individuella insatser utöver omsorgsnämndens avtal med ca 6,5 mnkr per år. Dessa kostnader har tidigare år täckts av omsorgsnämnden vilket lett till underskott i omsorgsnämndens bokslut. Socialnämnden har för 2016, av sitt överskott avseende HVB-vård,

överfört 6 mnkr för att täcka det underskott som annars skulle uppstått hos omsorgsnämnden. Socialnämnden har även överfört 1,9 mnkr för stödboendet Exodus.

I samband med bokslutet 2016 har omsorgs- och äldreförvaltningen och socialförvaltningen varit överens om överföring av medel med undantag för dagvård/öppenvård vid missbruk (4,4 mnkr) och sociala investeringsprojektet (1,9 mnkr). Detta påverkar omsorgsnämndens bokslut negativt med 6,3 mnkr.

Socialnämnden redovisar ett överskott 2016 avseende HVB vård med 8,3 mnkr efter att nämnden överfört 7,9 mnkr till omsorgsnämnden. Socialnämndens överskott går tillbaka till kommunstyrelsen enligt besked från ekonomichef. Inför 2017 påverkas omsorgsnämndens och socialnämndens kostnader för öppenvård av hur nämndernas budgetramar justeras utifrån 2016 års utfall och bokslut.

Omsorgskontoret och socialförvaltningen föreslår att kommunstyrelsen gör en justering av omsorgsnämndens budget för 2017. Justeringen föreslås utgå från de redovisade kostnader som omsorgsnämnden fortfarande har 2017 för insatser i form av stödboende Exodus, öppenvård och dagvård inom missbruksvården, kostnader för öppenvårdsinsatser för familjer, barn och ungdomar samt kostnader för det sociala investeringsprojektet Familjelotsen. Genom att upphandla mer öppenvård och öka kapaciteten i omsorgsnämndens grundutbud bedöms kostnaderna på sikt kunna minskas.

Sammanlagt föreslås omsorgsnämndens ram ökas med 14,5 mnkr från år 2017.

Socialnämnden ser ett fortsatt behov av att placera barn/unga och vuxna på HVB. Målsättningen är att placeringar ske i nivå med 2016 års utfall, att hitta ”rätt placeringar” utifrån individens behov så att placeringstiden kan förkortas och kompletteras med öppenvårdsinsatser. Statens institutionsstyrelse (SiS), där flera av HVB placeringarna finns idag, höjer sina avgifter 2017 med 6 %. Detta motsvarar en kostnadsökning för socialnämnden med cirka 1,8 mnkr 2017 med utgångspunkt från hur många SiS placeringar som funnits under 2016. Placeringskostnader är mycket osäkra. De som placeras på HVB har komplexa behov vilket är kostnadsdrivande. En gemensam målsättning inom kommunens socialtjänst är att upptäcka behov tidigt och möta upp med flexibla och kvalitetsfyllda öppenvårdsinsatser till barn/unga och deras familjer. Vid fastställande av socialnämndens ram för HVB-placeringar måste hänsyn tas till bedömda kostnadsökningar och bedömt ökat behov.

Socialnämndens ram för HVB-vård föreslås vara i samma ram som 2016 som med uppräknig hamnar på 143 741 tkr.

Omsorgsnämnden och socialnämnden föreslås få i uppdrag att under 2017 se över nuvarande modell för överföring av medel mellan omsorgsnämnd och socialnämnd för särskilt individuella insatser.

Det sociala investeringsprojektets finansiering bygger på att kostnaderna för placeringar successivt kan minska. Kommunstyrelsen har därför beslutat att omsorgsnämndens ram skall minskas från år 2017 till och med år 2019.

Omsorgskontoret föreslår att tidigare beslutade reduceringar i omsorgsnämndens budget med anledning av det sociala investeringsprojektet "Familjelotsen" upphör från och med 2017 då omsorgsnämnden inte längre har ansvar för HVB budgeten. Reducering föreslås ske med 960 tkr år 2017, 4 360 tkr år 2018 och 1 247 tkr år 2019.

Ekonomiska konsekvenser

I början av året 2016 uppdagades att medel för några verksamheter som inte är HVB vård och där omsorgsnämnden fortfarande har kostnadsansvaret felaktigt överförts till socialnämnden.

Enligt omsorgsnämndens uppföljning under 2016 visar att sammanlagt 8,2 mnkr överförts för verksamheter som omsorgsnämnden fortsatt har det ekonomiska ansvaret för:

- Öppenvård/dagvård för personer med missbruksproblem, 4,4 mnkr
- Stödboende Exodus för personer med missbruksproblem, 1,9 mnkr
- Sociala investeringsprojektet Familjelotsen, 1,9 mnkr

Socialnämnden var överens med omsorgsnämnden angående stödboendet Exodus och överförde ersättningen för den insatsen till omsorgsnämnden.

Ökade öppenvårdskostnader

Behovet av olika insatser har de senaste åren ökat. Orsakerna är flera t.ex. ökad psykisk ohälsa, utanförskap, ökad kunskap om t.ex. våld i nära relationer. Även den ökande befolkningen påverkar behovet av insatser. Omsorgsnämnden har idag upphandlat den öppenvårdsvolym som ryms inom nämndens ram. Denna bedöms dock inte räcka till vilket har lett till att socialnämnden tecknat fler särskilda avtal. Socialnämnden redovisar ökade öppenvårdskostnader inom de särskilda avtal som nämnden tecknar för särskilt individuella insatser. Socialnämndens kostnader för särskilda avtal avseende öppenvård har varit 13 mnkr (2013), 13,5 mnkr (2015) och 14,8 mnkr (2016).

Socialnämndens underskott i relation till tilldelad budget/beställning för dessa kostnader har de senaste åren varit ca 6,5 mnkr per år vilket enligt gällande

ekonomistyrnings regler årligen täcks av omsorgsnämnden i samband med bokslut. Socialnämnden har för 2016 överfört 6 mnkr för att täcka underskott som annars skulle uppstått hos omsorgsnämnden.

Socialnämndens omfattande beställningar på särskilda avtal utanför LOU tyder på att nuvarande resurser och kapacitet för öppenvård är otillräcklig. Då upphandlade insatser kan antas vara mer kostnadseffektiva än insatser på särskilda avtal kan det finnas en möjlighet att minska de totala kostnaderna genom att öka kapaciteten i grundutbudet.

En ökad kapacitet i upphandlad öppenvård ryms dock inte i de nuvarande ramar som kommunfullmäktige fastställt för omsorgsnämnden. Inför 2017 behöver nämndernas ramar justeras för att möjliggöra ett effektivt resursutnyttjande. Socialnämndens bedömning är att det framförallt är insatser i form av intensiv hemmabaserad familjebehandling samt boendestödjande insatser till ungdomar som behöver ha större omfattning.

Sammanställning

I nedanstående tabell redovisas hur omsorgsnämndens budget och bokslut för HVB kostnader 2015 respektive socialnämndens budget och bokslut för HVB kostnader 2016 justerats utifrån kostnader för öppenvård som omsorgsnämnden har fortsatt ansvar för och utgett ersättning för 2016.

	Omsorgsnämnden 2015/2016 Budget HVB	Omsorgsnämnden 2015 Bokslut HVB	Socialnämnden 2016 Budget HVB	Socialnämnden 2016 Bokslut HVB
	126 mnkr	157 mnkr	141 mnkr	132,7 mnkr
Dagvård Öppenvård missbruk	-4,9 mnkr	-4,9 mnkr		
Exodus	-2 mnkr	-2 mnkr	-1,9 mnkr	
Öppenvård särskilt avtal		-	-6 mnkr	
Sociala investeringsprojektet Familjelotsen	-1,9 mnkr	-		
Summa	- 8,8 mnkr	-6,9	- 7,9 mnkr	
Nytt bokslut/budget	117,2 mnkr	150,1 mnkr		132,7

I samband med bokslutet har omsorgs- och äldreförvaltningen och socialförvaltningen varit överens om överföring av medel från socialnämnden till omsorgsnämnden med undantag för dagvård/öppenvård vid missbruk (4,4 mnkr) och sociala investeringsprojektet (1,9 mnkr). Detta påverkar omsorgsnämndens bokslut negativt med 6,3 mnkr. Socialnämndens redovisade överskott 2016 för HVB-vård är efter överföring till omsorgsnämnden 8,3 mnkr.

Socialnämndens budget 2017

Inför 2017 påverkas socialnämndens kostnader av omsorgsnämndens möjlighet att tillhandahålla öppenvårdsinsatser.

Socialnämnden har under de senaste åren upplevt ett ökat antal anmälningar/ansökningar om barn/ ungdomar som far illa. Statens institutionsstyrelse (SiS), där flera av HVB placeringarna finns idag, höjer sina platskostnader 2017 med 6 %. Detta motsvarar en kostnadsökning för socialnämnden med cirka 1,8 mnkr 2017 med utgångspunkt från hur många SiS placeringar som funnits under 2016.

Vid fastställande av socialnämndens ram för HVB-placeringar måste hänsyn tas till bedömda kostnadsökningar och bedömt ökat behov.

Socialnämndens ram för HVB-vård föreslås därför vara 143 741 tkr (2017 års kostnadsläge)

Omsorgsnämndens budget 2017

Inför 2017 påverkas omsorgsnämndens budget av socialnämndens kostnader och av hur nämndernas budgetramar justeras utifrån 2016 års utfall och bokslut. Kostnaderna för öppenvårdsinsatser har ökat i jämförelse mot tidigare år. Medan kostnaderna för HVB placeringar har minskat. Att förebyggande arbete och ”rätt insats vid rätt tillfälle” påverkar behovet av dyra omfattande insatser är utgångspunkten och därför måste ekonomin ses i ett helhetsperspektiv mellan omsorgsnämnd och socialnämnd.

Kommunstyrelsen föreslås göra en justering 2017. Justeringen föreslås utgå från de redovisade kostnader som omsorgsnämnden fortfarande har 2017 för insatser i form av stödboende Exodus, öppenvård och dagvård inom missbruksvården, kostnader för öppenvårdsinsatser för familjer, barn och ungdomar samt kostnader för det sociala investeringsprojektet Familjelotsen.

Omsorgskontoret föreslår att omsorgsnämndens budgetram för 2017 justeras med 14,5 mnkr. Genom att upphandla mer öppenvård och öka kapaciteten i omsorgsnämndens grundutbud bedöms kostnaderna på sikt kunna minskas.

Det sociala investeringsprojektets finansiering bygger på att kostnaderna för insatser/placeringar successivt kan minska. Kommunstyrelsen har därför beslutat att omsorgsnämndens ram skall minskas från år 2017 till och med år 2019.

Omsorgskontoret föreslår att tidigare beslutade reduceringar i omsorgsnämndens budget med anledning av det sociala investeringsprojektet ”Familjelotsen” upphör från och med 2017.

Omsorgsnämnden och socialnämnden föreslås få i uppdrag att under 2017 se över nuvarande modell för överföring av medel mellan omsorgsnämnd och socialnämnd för särskilt individuella insatser i syfte att tydliggöra nämndernas ansvarsgränser.

Information eller förhandling enligt lag (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet

Ej påkallat.

Kommunledningskontoret

Paul Håkansson

Omsorgskontoret

Socialförvaltningen

Linda Ljungqvist

Anita Lhådö

Beslutet skickas till:
Kommunstyrelsen